נחום איש גם זו

נחום איש גמזו היה רבו של רבי עקיבא [22 שנה].

למה נקרא איש גמזו? – כנראה כיון שגר במקום שנקרא כך. אבל לא רק בגלל זה...

[הסיפור הבא מופיע גם ב"כה עשו חכמינו" א', עמ' 34]

מַעשֶׂה בְּאָדם אחד שנִקרָא 'נַחוּם איש גם-זוּ'. מדוע קראו לו כך? מִפּנֵי שֶׁעל כל דבר שֶׁקָּרה לו היה אומר: "**גם זוּ** לְטוֹבה!"

פעם אחת, בִּזמן שֶׁשָּׁלטו הרוֹמָאים בְּאֶרץ יִשְׂרָאֵל, רצו היהודים לְשַׁגֵּר מתנה לַקֵּיסָר הרוֹמי. הַעבָּרת מתנה לְארמון הקיסר מְשִׁימה קשָׁה היא. סַכָּנות רבּוֹת בַּדֶּרך: פִּגעֵי טֶבע, תאונות או שודדֵי דרכים. הִתלַבּטו מַנהִיגֵי היהודים אֶת מי יִשְׁלְחו אל הקיסר, ובַּסוף קבעו פֶּה אחד: אֶת נַחוּם איש גם-זוּ! הוא רגוע ובּוֹטח בה', וה' אוהב אותו ופְּעָמִים רבּות עושֶׂה לו נִסים. רק הוא יצליח להגיע אל הקיסר וְלָתֵת לו אֶת השַׁי.

מילאו היהודים ארגז גדול באבנים טובות ובְּמַרגָּלִיוֹת, סְגָרוּהו היטב ומְסָרוּהו לְידֵי נַחוּם. נִפְרְדו מִמנוּ בִּברָכוֹת חמות ושִׁלָּחוּהו לַדֶּרך.

הולך נַחוּם והולך, היום עוֹבֵר, הלַילה יורד, והדֶּרך עדיין ארוכה. עליי לְמצוא מקום לָלוּן, חשב, וְנִכנס לְפוּנְדָּק. ביקש חדר, הניח בו אֶת הארגז וְנִרדם.

מְעַניֵּין מה יש בָּארגז הגדול, תָּהוּ בַּעלֵי הפוּנְדָּק. בַּחֲצוֹת הלַיִל נִכְנְסו לְחַדרוֹ של נַחוּם, בְּשֶׁקט-בְּשֶׁקט פָּתחו אֶת הארגז וְנִדְהֲמו: אור גדול בקע מִמנוּ! מֵעולם לא ראו אוצר גדול כל כך. הם רוקנו אֶת כל האבנים היקרות אל כֵּליהם. "הִנֵּה, הִתעַשַּׁרנו!" שָׂמחו, אבָל כְּשֶׁהֵרימו אֶת הארגז לְהַחזִירוֹ לִמְקוֹמו, הִרגישו שהוא קל עתה. כאשר ירים האורח אֶת הארגז, יבין שנִתְרוֹקֵן, חָשְׁשוּ. לכן מִילְאוּ אֶת הארגז בְּעָפר והֵשִׁיבוּהו לִמְקוֹמו.

בַּבּוקר קם נַחוּם איש גם-זוּ, הוֹדָה לְבַעלֵי הפונדק, הֵרים אֶת הארגז וְיָצא לַדֶּרך בלי לַחשוֹד בִּמְאוּמָה.

כְּשֶׁהִגיע לְארמון הקֵיסר עִיכְּבוּהו השומרים בַּשַּׁער: "מה רְצונךָ, איש יהודי?"

"הֵבאתי מתנה לַקֵּיסר מֵאַחֵיי היהודים שבְּאֶרץ יִשְׂרָאֵל," הֵשִׁיב.

"מצוין! הקיסר אוהב מתנות! היכָּנס!" מיד נִפְתְּחו השְׁעָרים, ונַחוּם איש גם-זוּ ניצב לִפנֵי הקיסר בִּכבוֹדו ובְּעצמוֹ.

לְמַראֵה הארגז הִתמַלֵּא הקיסר שִׂמחה. כמה טוב לִשלוט על אֲרָצות רבּות! מְקַבּלים המון מתנות! הוא ציווה לִפתוח אֶת הארגז, ועִם כל מְשָׁרְתָיו, שומריו ויועציו הִבִּיט בו. המְכסֶה נִפתַח לאט-לאט, ומה רבּה הייתה התַּדְהֵמה כְּשֶׁראו שהוא מָלֵא עָפר! נַחוּם אף הוא הִתפַּלֵא לְמַראֵה הֶעָפר, ולא הֵבין לאן נֶעלם האוצר, אך לא היה זמן לְהַרהֵר בַּדָּבר כי מיד נִשְׁמְעה שַׁאֲגַת הקיסר:

"היהודים שולחים לי עפר! הם מְלַגְלְגִים עליי! הם יְשַלמו בְּיוֹקֶר!" הִצבִּיע על נַחוּם איש גם-זוֹ וצִיווה: "ואותו, הוציאו אותו לְהוֹרֵג!"

נַחוּם הִבִּיט בַּקיסר הזועם ובַשומרים הנָחפָּזים לְעָברוֹ, ואמר לעצמו, כְּמִנְהָגו: גם זוֹ לְטוֹבה! כל מה שעושֶׂה ה' הוא לְטוֹבה.

ראה זאת אֵלִיָהוּ הנָּביא מִן השָמַים ויָרד אַרצָה מיד. הִתחַפֵּשׂ אֵלִיָהוּ לְאָחד מֵאַנשֵי הקיסר, ואמר לו: "אדוֹנִי הקיסר, לְפנֵי שאתה הורג יהודי זה, כדאי שתִבדוק אִם הֶעָפר שבְּאַרְגָּזוֹ אֵינו מֵהֶעָפר המיוחד של אַבְרָהָם אָבִי היהודים. כְּשֶׁהיה אַבְרָהָם אביהם זורק אֶת הֶעָפר שלו על אוֹיְבָיו היה הֶעָפר נֶהפָּך לַחֲרָבוֹת."

לא יזיק לְבדוק, חשב הקיסר. היתה מדינה אחת שהקיסר לא הִצליח לִכבּוש. מיד צִיווה להשליך עליָה אֶת הֶעָפר מֵאַרְגָּזוֹ של נַחוּם איש גם-זוֹ, וּראוּ זה פלא – הֶעָפר נֶהפַּך לַחֲרָבוֹת, והמדינה נִכבְּשה! הקיסר המאושר הִזמין אֶת נַחוּם לְגִנְזֵי המלך וצִיווה למַלֵא אֶת הארגז בְּאוֹצָרות – אבנים טובות ומַרְגָּלִיוֹת. נתן לְנַחוּם אֶת הארגז, נִפרַד מִמנוּ בְּכָבוד גדול ושָלָחוֹ חזָרה לְארץ יִשְׂרָאֵל.

בְּדַרכּוֹ חזָרה שוב נִכנס נַחוּם איש גם-זוֹ לָלוּן באותו הפונדק. בַּעלֵי הפונדק ראו שהוא בריא ושלם והתפַּלאו – הכֵּיצד לא הֵעניש הקיסר לְנוֹכַח ארגז הֶעָפר? הם עָטוּ הַבָּעה תְמימה ושאלו: "מה הֵבֵאתָ לַקיסר, שזָכית לְכָבוד גדול כל כך?"

ענה להם: "מה שלקחתי מִכאן הֵבאתי לְשָם."

"לא יֵאָמֵן!" אמרו זה לָזה בַּעלֵי הפונדק. "כַּנִרְאֶה עפר חֲצֵרנוּ יקר מאוד! אִם נביא מִמנוּ לַקיסר וַדאי יעניק גם לנו אוצרות!" מיד הרסו אֶת בֵּיתָם והֵביאוּ לְארמון הקיסר אֶת כל הֶעָפר שיָכלו לָשֵׂאת.

כְּשֶׁאמרו בְּגַאוָה לְשומרֵי הקיסר שהֵביאו אֶת אותו עפר שהֵביא היהודי לְפנֵיהם, לָקחו מֵהם מיד אֶת עָפָרם לְבדיקה. ואוּלם, כְּשֶׁהִשלִיכוּ השומרים אֶת הֶעָפר לְעֵבר אחת המדינות – הִתפַּזֵר עָפר פשוט, לא חֲרָבוֹת ולא נְסים. הִתקַצֵף הקיסר: "הם באו לְלעוג ליִ!" ופָקד להוציא לְהוֹרֵג אֶת בַּעלֵי הפונדק.

וְאִילוּ נַחוּם איש גם-זוֹ חזר אל חֵיק עַמוֹ, ארגז מלא בְּיָדו, וְשִׂמחה גדולה בְּלִבּוֹ. גם זוֹ לְטוֹבה!

[אפשר לספר כאן גם הסיפור על רבי עקיבא תלמידו, שהיה אומר "כל מה שה' עושה הכל לטובה", המופיע ב"כה עשו חכמינו" א', עמ' 21]